Ч. 5 Четвер 9 (21) січня 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за вложенем оплати почтової.

Реклямациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

На засіданю Палати послів в дня 19 с. м. вела ся дальша дебата буджетова над етатом міністерства справедливости. Промавляв насамперед пос. Вашатий о національних відносинах в Чехах і о розвою ческого народу почавши від 1627 р., а опісля завів полеміку з бувшими міністрами Шенборном і Віндішґрецом.

Бесіда міністра справедливости.

Міністер справедливости ґр. Ґляйспах згадав насамперед, що обнимаючи свій уряд роздїлив собі свою роботу на три части: справу язикову, прасу і законодавство судейске. Що-до першої то він приступає зараз до річи і каже Трутнов. Правительство наміряє як і давнїйше з нагоди орґанїзациї задля нового законодавства о цивільнім процесі оснувати новий суд окружний в Трутнові. Розходить ся тут не так о новий суд як о его розширене. Німцї не хотять прилученя до него судів повітових Айпель і Поліц, а Чехи не хотять знов вилученя з него тих судів, бо кажуть, що то значило би подїл королївства на дві части. Хто не знає відносин в Чехах, для того ся справа єсть зовсім не понятна і не знає що зробити. Правительство мусить залагодити сю справу і длятого все добре розважить заким приступить до дїла.

Відповідаючи пос. Ґреґорецови, котрий сказав, що міністер свого часу з Вазером і Штремаєром переголосували словіньских послів в стирийскім соймі, сказав міністер, що той посол очевидно поміняв его з его свояком Каролем Ґляйспахом. Дальше обговорював міністер всї жалоби вношені Словінцями в справі покривдженя словіньскої народности і взивав послів, щоби они що-до інтерпеляций накладали собі резерву. Так обжаловує ся нераз честних і здібних людий, хоч на то нема ніяких доказів, щоби они чогось допустили ся. Коли маєте що против урядників судових — сказав міністер — то відносіть ся з жалобами або просто до мене, або в дорозї службовій до управи міністерства справедливости.

Опісля говорив міністер о конфіскатах ґазет і сказав, що поставлено до него 27 інтерпеляций в справі конфіскат, котрі суд затвердив. На сї інтерпеляциї хиба Палата звільнить міністра від відповіди. Число конфіскат в сїм році значно зменшило ся, бо коли в 1894 р. було 1156 конфіскат, то в 1896 р. було лиш 719 значить ся о 437 менше, нема отже й бесїди о тім, щоби закона прасового уживано до переслїдуваня.

Відповідаючи пос. Діпавльому, котрий жалував ся на то, що власти мало звертають уваги на ті ґазети, котрі виступають против релігії, сказав міністер, що жадане того посла ідуть за далеко і як-раз пос. Шаманек поставив в падолистї м. р. інтерпеляцию до міністра, длячого так богато ґазет конфіскує ся за то, що нїби то они виступають против релігії; мусить хиба бути якесь тайне розпоряджене міністра.

Обговорюючи відтак справу заведеня нового поступованя в цивільнім процесі, сказав міністер, що дотичні закони увійдуть з днем 1 січня 1897 р. в житє. Потрібне збільшенє персоналу обчислено совістно аж до послїдного адюнкта. Президенти висших судів дістануть незадовго завізваня до предложеня осіб до сего іменованя, і ті предложеня наспіють мабуть в серпни до міністерства, а в перших днях жовтня наступить установленє всїх нових посад. При судах першої інстанциї буде установлено 1290 нових посад; ті роздїляють ся на 26 посад пятої кляси ранґової; 9 шестої, 400 семої, 200 до 280 осьмої, около 220 девятої і 102 ад'юнктів. Єсть також в планї завести інспекторів канцелярийних.

Пос. Ттахтенберґ обговорював поступоване в справах неспорних в Галичинї і казав, що оно єсть раком, котрий точить галицку суспільність, робить шкоду, о котрій в инших краях не мають може і понятя. Бесїдник обговорював справу спадщин і опікуньства та домагав ся, щоби правительство як найскорше виготовило дотичні проекти законів і предложило їх палатї.

Лихва в Галичинї.

Пос. Вахнянин обговорював всїлякі способи, якими обходять в Галичинї закон о лихві. В Галичинї єсть лихва грошева, збіжева, ґрунтова, робітна, лихва від плодів і лихва від худоби. При самій лихві грошевій єсть 11 способів, щоби обійти закон о лихві. Лихва в Галичинї єсть ремеслом і так зорґанїзована, що один лихвар другому не сьміє шкодити, бо заплатить умовлену кару. Бесїдник поставив резолюцию, взиваючу правительство, щоби оно предложило проєкт закона, котрий би розширив законні постанови о лихві і заострив за ню кари.

5)

Послїдний з Могіканів.

(Повість Джемса Фенїмора Купера).

(Дальше)

Коли Соколине Око заспокоїв свою цікавість і знову переходив попри дами, пристакув на хвильку, щоби налюбувати ся їх красою, а коли Алїсия усьміхнула ся і склонила ся головою, відповів їй очевидно дуже прихильним поглядом. Подивив ся також і на сьпівака, що сидїв на кобилї, котрої лоша якраз ссало єї з цілої сили, покивав якось непевно головою, а відтак вернув назад до Геварда.

— Мінґо Мінґом, а що Бог его таким сотворив, то анї Моґаки, анї всї инші племена не зроблять з него инакшого — сказав він. — Коби ми так були самі, а Ви хотїли отсе хороше звіря лишити сеї ночи на ласку вовків, то я би Вам сам показав за годину дорогу до Едварда, бо форт віддалений звідси лиш годину ходу, але з женщинами годї.

— Чому? — Они, що правда, утомили ся, але все таки можуть ще їхати, коли то так недалеко.

— Годї! — повторив Соколине Око рішучо. — Я би в сих лїсах серед ночи не їхав з тим глядатаєм ані милї — навіть хоч би менї в кольонії давав хто за то найлїпшу рушницю. Тут повно Ірокезів, а Ваш мішанець-Моґак уміє їх аж надто добре вишукати, як щоби я з ним мав їхати.

— Так думаєте? — сказав Гевард тихо. — Мушу признати ся, що і я недовіряв, хоч не показував того по собі і задля моїх товаришок удавав зовсїм певного, хоч так не було. Але що я єму не довіряв, то не хотїв вже іти за его проводом та й не позволив єму іти поперед нашої громадки, лиш позаду.

Я зараз пізнав, що він обманець, скоро лиш подивив ся на него — відповів полїщук. — міг би єму звідси легко дати кулею в ногу і одним вистрілом зробити так, що він би цїлий місяць не міг волочити ся по лїсї. Коли-б я тепер вернув до него, то він звітрив би зараз і як сполошена серна кинув би ся в корчі.

— Чей ні — може він невинний. Певно, що я би був переконаний о его зрадї...

— О підлоти Ірокеза можна завсїгди переконати ся — сказав полїщук і взяв рушницю до рук.

— Заждіть! відозвав ся Гевард — так годї, треба придумати якийсь инший плян.

Полїщук кивнув на своїх обох товаришів і приклякнувши їх розмавляв з ними щось через хвильку в мові Делляварів. Нараз Індияни поклали свої рушницї на бік і пустились в противну сторону, та лїзли в корчі так осторожно, що таки зовсїм не було чути їх кроків.

— Ідїть тепер назад до того гільтая — відозвав ся полїщук — ті Моґікани зловлять его без ушкодженя на нїм его малюнку.

— Дайте спокій — сказав Гевард гордо. — Я его сам зловлю.

— Цитьте! Що Ви на кони вдієте против Індиянина в корчах!

— Та-ж можу преці злїзти.

— А гадаєте, що скоро він побачить, як Ви будете виймати одну ногу із стремена, буде чекати, доки Ви аж другої не виймете? Хто пускає ся в лїси і має дїло з краєвими жителями, мусить брати ся Індияньских способів, коли хоче, щоби єму его підприємство удало ся. То ідїть — поговоріть отверто з тим гільтаєм і робіть так, як би его уважали за найлїпшого приятеля на сьвітї.

Гевард, хоч не дуже радо, взяв ся сповняти свою немилу для него задачу. Але тепер знав вже добре, в як прикрім положеню знаходили ся повірені єму, дорогі особи. Сонце вже було зайшло, а лїси вкрила та темнота, серед котрої дики допускали ся звичайно найлютїйшої мести та показували свого немилосердну ворожість.

Підчас коли молодий офіцир пустив ся до глядатая, розпочав полїщук голосну розмову зі сьпіваком.

Гевард минаючи красні сестри промовив кілька слів додаючи їм відваги, і з радостию зміркував, що они, видко, ще анї не перечувають, що їх теперішне прикре положене не настало лиш случайно.

За хвильку опісля спинив коня перед глядатаєм, котрий все ще стояв опертий об дерево.

— Видите, Маґва, — почав він говорити, що ніч вже западає, а ми все ще далеко від форту Вільгельма Генрика, хоч зі всходом сонця вибрали ся з табору Вібба. Ви збили ся з дороги — та й менї не повело ся лїпше. На щастє стрітив я тут полїщука — чуєте, як він онтам розмавляє зі сьпіваком? — він знає всї манівцї і тропу зьвірини, та обіцяв ся завести

Новинки.

Львів дня 20-го січня 1897.

— **Є. Е. п. Намістник кн. Евст. Санґушко** виїхав вчера рано блискавичним поїздом до Відня.

— **Є. Е. Маршалок краєвий** гр. Стан. Бадені виїздить нині на три дни до Радехова на лови.

— **Телефони.** Дня 20-го с. м. будуть віддані до ужитку абонентів державні телефони в Дрогобичи, Борислави і Східници. Отворене публичного руху телефонами в Дрогобичи наступить пізнійше.

— **Преосьв. еп. Юліян Куїловский** жертвував з нагоди Рідзвяних сьвят і Нового року на цїли добродійні 450 зр., а то: на фонд вдів і сиріт сьвященичих 100 зр., на убогих міста Станиславова 100 зр., на руску бурсу ім. сьв. О. Николая і на бурсу польску ім. Крашевского по 50 зр., для товариства руских женщин 50 зр. і для товариства сьв. Винкентия à Paulo 50 зр.

— **Заходом руского товариства педаґоґічного** відбуде ся в четвер 21-го січня о годині 6-ій вечером в комнаті кляси IV-ої руской ґімназиї („Народний Дім" III. поверх) відчит про Олімпію дра Т. Мандибура, що відбув наукову подорож по Італії і Греції. Вступ для всїх вільний. О численну участь на тім займаючий відчит просить — *Виділ товариства.*

— **Уличні бійки** лучили ся на Йордан в часї процесиї у Львові. Кільканайцять уличників під проводом якогось муляря зробило собі облаву на жидів і побили кілька осіб, між ними також християн. Полиция арештувала кількох виновних, а між иншими і їх провідника, згаданого муляря.

— **Убийство.** З Гусятина доносять, що дня 25-го грудня вечером пішов диетар тамошнього старостства Емиль Розенман до бюра, щоби полагодити залеглости. Однако до дому вже не вернув. На другий день найдено его завішеного в кутї бюра. Показало ся, що небіжчика убито, обрабовано его зі значнїйшої квоти грошевої і повішено, щоби обудити підозріне самоубийства. За убийниками зарядженo слїдство.

— **Сказали на резум.** Зверхність одної швабскої громади з над ріки Мени видала таке оповіщене: „До вітцїв родин! Наука шкільна зачинає ся дня 15-го жовтня с. р. З тої причини рада громадска упоминає родичів, щоби посилали дітий зараз від першого дня до школи і велїли їм ходити до неї без перерви. Лише початок тяжкий, відтак іде вже всьо само з себе. Досить вже баранів між вами і в околици і цїлком не випадає числа їх множити. Отже запамятайте собі раз на все, коли не будуть пильно ходити до школи, не будуть могли нічим иншим бути, як лиш ослами. Здаєть ся, що досить ясно говоримо. За раду громадску Н. Н.

— **Значна крадіж.** Краківскі часописи пишуть: Тома Войцеховский, 38-лїтний льокай, служив два місяці у пп. Тайхманів. Коли одного разу пани пішли на баль, Войцеховский почав по своєму господарити в мешканю і порозбивавши столики і шафи, найшов ключі від вертгаймівскої каси та отворив еї. В касї була готівка і богато дорогоцїнностий, тож Войцеховский приладивши собі подорожну торбу, наклав до неї ріжних річий на 12.000 зр. Коли пп. Тайхмани вернули над раном домів, застали мешкане замкнене. Прикликаний слюсар отворив двері і тоді побачили господарі, що льокай обікрав їх. Дали знати до полїциї і завдяки еї заходам удало ся зловити злодія вже о 12-ій годині в полудне коло самої російскої границї, куди хотів утїкати з добичею. Около 4-ої години по полудни був увязнений вже в Кракові і там заряджено зараз ревізию в его подорожній торбі. Ревізия мала успіх, бо в торбі найдено всї украдені річи переміщані як горох з капустою. Дукатів було там 170, пруского золота 75 штук, 37 фунтів штерлїнґів, італіяньскі ліри, бельґійскі франки, срібні рублї, вартістні папери і инші золоті дорогоцїнні річи. В одежи між підшивкою найдено коралї, а на пальцях ніг перстені. Войцеховский вийшовши з дому пішов на ринок, наймив фіякра і велїв везти себе до Модльниці. Однако не доїхавши до місця, висїв, заплативши фірманови 3 зр., а сам пішов пішки до Ґебултова, де у жида виміняв 60 зр. на рублї, щоби мав чим перекупити граничну сторожу. Войцеховский не причував, що за ним слїдить око жандарма і був вже лиш 200 кроків від граничного стовпа, коли его арештував жандарм Вареница.

— **Помер** Альбин Туряньский, емеритований судия, відтак адвокат в Любачеві, бувший посол до сойму з повіта чесанівского, дня 4-го с. м., в 60-тім роцї житя.

Господарство, промисл, торговля, ґіґієна і виховане.

Добрі ради.

☞ **Хто позичає, нехай точно віддає, а буде мати кредит.**

— Дешевий і легкий кредит. Може й не дивна річ, що всюди, не лиш у нас, але й в краях, де далеко більше всїляких інституций кредитових, як в нашім, приватний кредит, хоч значно дорожший, єсть дуже пошукуваний. Приватні особи, що дають кредит, роблять навіть добрі інтереси, хоч би й не були лихварями. Дасть ся то пояснити легкостию кредиту. Спілки і всякі стоваришеня, хоч би навіть і взірцево ведені, суть все-таки, як учить практика, до всякої роботи, отже й до доставлюваня кредиту за потяжкі, знаходять за богато трудностий у формалїстиці, а через то й за мало способні до ризика, котре повинно і мусить бути до певної міри в кождій роботї. Прецї й господар, коли сїє зерно в землю, ризикує. Чим більше заводить ся всїляких інституций кредитових, тим більше показує ся, що лишають ся широкі маси людий, поменших господарів, дрібних промисловців, ремісників, робітників і т. п., котрі потребують дешевого і легкого кредиту. Дешевого кредиту в тих інституциях не знайдуть они нїколи, бо він нїколи не буде для них легко приступний; за то знайдуть легко дорожший кредит приватний. Так єсть вже фактично й нинї. Той именно дорожший кредит приватний руйнує найбільше економічно слабих людий і против того треба би щось радити. На то не поможуть нїякі інституциї кредитові нї державні, нї краєві, хоч би й не знати як дешевий давали кредит, бо то, що помогли би дешевостию кредиту зрівноважать утрудненем его наслїдком своєї потяжкости, формалїстики і безвзглядности. Тому лиху може зарадити знову лиш приватний кредит. Єсть богато людий, котрі мають малі капітали і держать їх по касах ощадности, або навіть і дома. В першім случаю дістають лиш малі проценти, 4 а що найбільше 5 від сотки, в другім капітал лежить дармо. Чому-ж не ужити его з користию для себе і на поміч для

нас в місце, де будемо могли безпечно аж до завтра перечекати.

Індиянин видивив ся сьвітячими очима на Геварда, і спитав покрученою анґлїйскою мовою.

— Чи він сам один?

— Сам! — відповів Гевард, котрий не умів говорити неправди. — Певно, що не сам, Маґво, коли і ми з ним.

То Ренар Сібтіль [1]) собі піде — відповів глядатай здоймаючи з землї свій невеличкий клуночок — а блїдолиці будуть дивити ся лиш на свою власну краску.

— Піде! — А хто-ж називає ся Ренар?

— То Маґві надали таке імя его канадийскі батьки — відповів глядатай з міною, по котрій було видко его вдоволене з того відзначеня, хоч мабуть і не здогадував ся, що значить та назва. Ренар Сібтіль мусить іти чи ніч, чи день, коли на него жде Менро.

— А що-ж він скаже комендантови „Вільгельма Генриха" про его доньки? Чи посьміє розповісти палкому Шкотови, що его діти лишили ся в лїсї без проводиря, хоч Маґва обіцяв ся бути їм проводирем?

— У сивого ґрімкий голос і довгі руки, але чи Ренар буде чути его в лїсї, або чи почує его руку на собі? — відповів хитрий глядатай.

— А що скажуть Моґаки? Ушиють єму спідницю і посадять у віґвамі [2]) межи жінками, щоби вже не брав ся до дїла призначеного для мужчин.

— Ренар знає дорогу до великих озер та й знає, де знайти кости своїх батьків.

— Досить, Маґво — хиба-ж ми не приятелї? Чого нам собі лихословити? Менро обіцяв Вам нагороду, коли сповните свою задачу, а від мене також дістанете. Отже відпічніть собі, розвяжіть собі свій клуночок і їжте. Не маємо богато часу до страченя і не будемо его тратити на пустих словах, як баби. Скоро молоді дами відпічнуть, поїдемо дальше.

— Блїдолиці то за псів у своїх жінок — замуркотів Індиянин в своїй мові. — Коли їм хоче ся їсти, то борець мусять класти на бік свій томаґак.

— Що Ви кажете, Ренар?

— Ренар каже, що добре.

— За хвильку глянув Індиянин сьмілим оком на Геварда, але й зараз відвернув ся, коли стрітив ся з его поглядом; сїв собі на землю, добув останки зі свого послїдного обіду і став їсти, але все-таки оглядав ся осторожно доокола.

— Добре — сказав Гевард — Ренар набере знов сили і очи єму отворять ся, щоби завтра скоро сьвіт знайти дорогу — він замовк, бо щось зашуміло злегка і затріщало в корчах, але відтак отямив ся і говорив дальше: Мусимо завтра вибрати ся в дорогу, заким ще сонце зійде, бо инакше готов нам Монкальм заступити дорогу і відтяти нас від форту.

Маґва пустив руку від рота, звернув голову на бік, ніздра стали єму дрожати, а уши нацурив ще більше як звичайно і в такій поставі, аж подобав на статую, представляючу пильну увагу.

Гевард, котрий слїдив пильно за его руками, виймив байдужно одну ногу із стремена та поклав одну руку на свою тайстру з медвежої кожі з пістолетами. По дрожачих рухах очий Індиянина не можна було зміркувати, в котре місце він саме дивить ся, бо в тій самій хвили спочивали они на кождім предметї, хоч ледви що рушали ся.

Ренар підняв ся тепер, але так поволи і легенько, що навіть не було чути, коли він встав. Гевард зміркував, що тепер настала для него пора до дїланя; отже зліз з коня і рішив ся вже був вхопити і зловити зрадливого проводиря. Але щоби не наробити непотрібного крику, задержав все ще свою спокійну, дружну міну.

— Ренар Сібтіль чомусь не їсть — сказав він. Его хліб не добрий і сухий. Побачимо, може знайде ся щось у мене, що буде єму смакувати.

Маґва наставив руку, щоби взяти то, що він єму давав, але не показав по собі нї найменшого занепокоєня анї не змінив своєї постави. Коли же Гевард дотулив ся легенько своїми пальцями его голої руки, крикнув він прошибаючим голосом, метнув ся молодому мужчині попід руку і одним скоком щез в гущавині. В найблизшій хвили вилїз Чінґачґук з корчів, виглядаючи в своїм малюнку як би якийсь страх і пігнав чим скорше за втікачем.

Тепер ще крикнув і Ункас — відтак наразблисло і поніс ся вистріл з полїшукової рушниці.

Глава пята.

Гевард на хвильку аж остовпів від наглої втечі глядатая і дикого крику тих, що за ним пігнали ся. Відтак побіг і собі за втікачем, бо для них всїх була важна річ, щоби дістати его в свої руки. Може на сто кроків далеко стрітив обох Індиянів та полїшука, що вертали.

— Чому не гоните за ним? — відозвав ся. — Той злодюга сховав ся певно десь поза деревами і можна би его ще зловити. Доки він на свободі, доти небезпечно для нас.

— Хиба-ж гнати ся за вітром в поли? — сказав на то полїшук. — Я чув, як той вовкулака зашелестів мов би гадина в сухім листю, і я стрілив за ним, та не удало ся! Але подивіть ся на оцю жостелину, еї листє червоне!

— То кров з Маґви! Він зранений, може згинути...

---

[1]) Слова француcкі Renard Subtil, значать: „Лис хитрий".

[2]) Віґвам (wigwom), індияньска хата, поліпа з кори, вкрита шкірами.

других? Можна преці розпозичати частями на більший процент. Не один, що має якийсь капітал, може би так і зробив, але ось що вдержує єго від того: фальшивий встид і обава страти. Декотрі люди встидають ся позичати другим, щоби їх не названо лихварями. Ну, той встид зовсім неоправданий; бо хто хоче дійстно другому помочи і робити вигоду, не повинен через то сам собі робити кривду; єму справедливо належить ся заплата, отже процент. Треба лиш, щоби та заплата не була значно більша, як вигода, не робила шкоди і кривди другому — отже мірний процент, 6, 7 до 8 зр. від сотки. Таж і кредитові інституциї не дають дешевше. А они не лихварями? Обава єсть оправдана, бо хто позичає, може дійстно побоювати ся, що не відбере своїх гроший. Длятого повинен він і мусить старати ся о то, щоби забезпечив ся. На то суть ось які способи: Нехай старає ся розвідати, чи чоловік, котрому він має позичити, ретельний і честний. Нехай спитає єго отверто, на що він хоче обернути позичені гроші і розвідає ся о правдивости того ще збоку, або скаже привести собі людий, котрі би то потвердили. Марнотратному, пяници і т. п. нехай не позичає. Нехай каже сплачувати собі ратами, але й сам піддає способи, якими би позичаючий міг найскорше рату сплатити і нехай сам допильновує кождої рати. Нехай каже собі на своє імя виставити письмо, котрим позичаючий зобовяже ся сплатити позичені гроші на такий, а такий процент такими, а такими ратами і завсігди ще одного поручителя. То був би честний спосіб давання кредиту, не лихва, дешевий і легкий кредит. Майже в кождій громаді знайде ся такий чоловік, що міг би позичати гроші меншими сумами, яких найчастійше потреба. А свої люди знають ся, можуть кождої хвилї один з другим борзо порозуміти ся, один другого допильнувати. При розпозичуваню гроший в подальші сторони можна би ще взяти до помочи і почтові каси ощадности: дати довжникови вкладкові квіти і казати складати собі рати на почті. Заходами поодиноких осіб, приватних людий, дав би ся по нашій думці ще найскорше завести дешевий і легкий кредит; але до того треба для тих, що мають маленькі капіталики, трохи відваги і охоти, зручности і витревалости, а для позичаючих ретельности і точности.

— **Длячого побілюємо вапном дерева овочеві?** Старші дерева, побілені вапном, дістають нову, гладку здорову кору; вапно нищить всяке шкідливе хробацтво; мороз побіленим деревам не так шкодить. Перед побіленєм треба однакож обчистити пень з моху, обрістниць і старої кори та обтинати сухе галузє. Молоді дерева з гладкою корою не треба білити; а сьвіжо пересадженим може вапно навіть пошкодити, бо оно сушить зелену кору. Білити можна або в осени або зараз з весни.

— **Мариноване мяса.** Свинину, телятину і баранину маринує ся раз длятого, щоби мясо можна довше держати, відтак на то, щоби єму по увареню надати добрий але острійший смак, як сьвіжого, і красний вигляд. Зі свинини маринує ся (з одного пацюка): дві шинки і одна лопатка (рідко обі, або звичайно одна, а часом і обі ідуть на мясо до ковбас), норібре і полядвиця. Шинки, лопатку і порібре маринує ся разом. На то бере ся (як до величини штук) більше менше пів або тричверти топки соли, пів дека салїтри, жменю грубо потовченої колендри, простого і анґлійского перцю, дрібку звоздиків (всего коріня в міру до скількости мяса і так само грубо потовченого) мішає ся все разом і зараз коли розбирає ся пацюка, натирає ся добре тою мішаниною кожду штуку, та складає ся в шафличок, щоби ропу з себе пустили. Мясо складає ся одно коло другого, вкриває ся кружком і прикладає ся єго каменем. Коли вже пустить ропу, а єї за мало, треба ще ділляти зо дві кварти переварено і вистудженої води, кожду штуку обернути, зложити до купки і знов вкрити та приложити каменем. Ліпший і догіднійший спосіб єсть той, що з наведеної мішанини соли, салїтри і коріня, до котрого можна ще додати кілька бібкових листків, варить ся ропу, і коли вистигне наливає ся нею мясо так, щоби ропа стала аж верх него. В тій ропі мусить мясо стояти після того, як за грубі штуки 14 або й трохи більше днів. Відтак виймає ся єго і вішає ся в дим. Коли мясо маринує ся лиш в ропі, яку оно само пустить, треба єго, що другий або що третий день обертати і зважати на то, щоби оно всїма боками добре маринувало ся. У вареній ропі, котра вкриває все мясо, не треба єго обертати. Ропу на трохи більші розміри можна ще так зробити: На 6 літрів води бере ся 2 кільо соли, 65 ґрамів салїтри і 250 ґр. цукру і відповідну скількість коріня. При маринованю треба зважати на то, щоби не дати за богато або не за мало соли. Від салїтри мясо стає червоне; коли за богато салїтри, мясо стає ликовате, коли за мало, оно блїде. Недомаринована шинка єсть в середині зеленава. — **Полядвицю** маринує ся окремо, але впрочім так само, лиш всего дає ся в малій скількости. Для делїкатнійшого смаку можна ще додати склянку білого вина. По умаринованю складає ся дві полядвиці разом, білим до середини і вкладає ся до волової кишки, а відтак вішає ся в дим. **Телятину** маринує ся через три дни в завареній ропі, до котрої додає ся крім відповідної скількости соли, ще петрушки, цибулї і моркви. — **Баранину** маринує ся так само як свинину, лиш дає ся ще кілька потовчених зубців чіснику. — В той сам спосіб можна маринувати і **гусятину**: вирізують ся удка окремо, здоймає ся мясо з грудий і або ціле або розрізане на два кусні маринує ся, відтак завиває ся в папір і вішає ся в дим.

— Нї, нї, — відповів полїщук — що найбільше то я видер єму лиш кусень єго шкіри, бо він втїкав відтак ще дужче, звичайно, як кожда пострілена зьвірина.

— Хиба-ж нас чотирох не дало би собі ради з одним враненим.

— Чи Вам вже не мило жити на сьвіті? — спитав полїщук. — Той червоний дїдько завів би Вас просто під томагаки [3]) своїх братів, заким би ви ще від погонї загріли ся. Зі сторони чоловіка, що наслухав ся тільки воєнних поклоників, була то велика нерозвага стріляти так близько тих, що десь зачаїли ся. Коли бо дуже кортїло! — Мусимо змінити наше становище, приятелї, і то в такий спосіб, котрий би хитрість Мінґів звів на фальшиву тропу, а нї, то завра о сїй порі будуть наші скальпи повівати перед наметом Монкальма.

Та страшна заява, яку висказав полїщук з холодною рішучостю чоловіка, котрий не бояв ся небезпечности, але дуже добре єї предвиджував, пригадала Гевардови єго одвічальність за тих, що були єму повірені. Коли серед що раз більшої темноти надармо заглядав попід листисту кришу лїса і старав ся єї проникнути, почув нараз, як би остав ся вже без всякої людскої помочи.

Безборонні єго товаришки мусїли би незадового здати ся на ласку своїх лютих ворогів, котрі, як ті хижі зьвірята, чекають лиш, коли добре стемнить ся, щоби тим безпечнійше можна напасти. Єго в найвисшім степени розрушена обманчивим сумерком уява показувала єму в кождім корчи, що захитав ся, в кождій гиляцї, людску постать, і може яких двайцять разів здавало ся єму, що видить підглядаючі лиця ворога, як они визирають із своїх кривок.

— Що-ж будемо дїяти? — спитав він. — Змилуйте ся, не покидайте нас! Лишіть ся і поможіть менї боронити ті дами а нагороду визначіть собі самі, яку хочете!

Єго товариші, котрі нараджували ся по свому, не зважали на єго напираючу просьбу. По якійсь хвили відозвав ся відтак білий по анґлійски:

— Ункас правду каже! Не годить ся мужчинам лишати безборонні женщини їх судьбі, хоч нам через то прийде ся на завсїгди покинути нашу кривку. Коли хочете виратувати сї ніжні цьвіточки з рук найпідлїйших опришків, то не тратьте часу!

— Як же можете гадати, що я би того не хотїв. Хиба-ж я вже не підняв ся....

— Просїть Бога, щоби нам подав спосіб втечи як від тих хитрих чортів, котрих повно по лїсах — сказав на то полїщук спокійно — але з заплатою не квапте ся! Отсї оба Моґіґани і я — зробимо, що чоловік може зробити, що-б такі цьвіточки (котрі хоч і як красненькі, але не сотворені до лїса) охоронити від нещастя, і то без надії на якусь иншу заплату, як на ту, яку Бог посилає за всяке добре дїло. Але насамперед мусите приречи нам дві річи, як у своїм імени так і в імени своїх приятелїв, бо инакше ми би собі пошкодили а Вам не помогли.

— Кажіть, що.

— Насамперед щоби Ви так були тихо як отсей дрімучий лїс, хоч би не знати що дїяло ся; а друге, щоби ви того місця, на котре вас поведемо, нікому в сьвітї не зрадили.

— Зроблю, що лиш в моїй сили, щоби додержати обох сих условий.

— То ходіть же за нами, бо кожда хвиля так дорога, як кров, що пливе з під самого серця постріленої зьвірини.

(Дальше буде.)

[3]) Томагак — воєнний топір у Індиян.

Господарство, промисл і торговля.

Торг збіжевий.

Львів дня 19 січня: Пшениця 7·50 до 7·80 зр.; жито 5·85 до 6·10; ячмінь броварний 6·— до 6·75; ячмінь пашний 4·90 до 5·25 овес 5·50 до 5·75; ріпак 11·— до 12·50; горох 5·— до 8·—; вика 4·25 до 4·75; насїнє льняне —·— до —·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 4·25 до 4·75 гречка —·— до —·—; конюшина червона галицка 35·— до 40·—; шведска 40·— до 50·— біла 40— до 55·—; тимотка —·— до —·— ганиж —·— до —·—; кукуруза стара 5·— до 5·20; нова 0·— до 0·—; хміль —·— до —·—.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 20 січня. На вчерашнім засїданю Палати послів ухвалено етат міністерства справедливости, закон фінансовий і фонд інвестиційний. Пос. Вайґель промавляв за установленєм кількох нових судів повітових.

Дрезно 20 січня. Вчера вечером приїхав тут ґр. Голуховский вертаючи з Берлина.

Льондон 20 січня. Бесїда престольна зазначує дружні відносини до всїх держав, кладе велику вагу на мировий суд в спорі Анґлії з Америкою і звертає увагу на то, що положенє в сьвітї вимагає того, щоби неспускати з очий приготовленє до оборони краю.

Льондон 20 січня. Бальфур заявив в палатї послів, що заходи держав европейских в справі турецкій будуть мати спасенні наслїдки для турецкого народу, а не пошкодать европейскому мирови.

Надіслане.

За редакцию відповідає: Адам Ярахович...

ІНСЕРАТИ.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.